

Projekt: „Místní implementace strategického řízení v Litoměřicích“
(CZ.1.04/4.1.01/89.00066)

Inovovaná metodika k Akčnímu plánu

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Obsah

1. Komu je metodika určena	3
2. Úvod k metodice	3
3. Základní principy	3
4. Zpracování akčního plánu a jeho aktualizace	5
5. Vztah k rozpočtu a rozpočtovému procesu	6
6. Metodika multikriteriálního hodnocení socioekonomického přínosu	6
7. Role a odpovědnosti v návaznosti na akční plán	11
8. Závěr a platnost	12
Příloha 1: Socioekonomické hodnocení - Karta projektu	13

1. Komu je metodika určena

Dokument je určen a je závazný pro všechny zaměstnance města Litoměřice a jeho organizací, kteří se podílejí na plnění cílů Strategického plánu rozvoje města Litoměřice nebo aktivit či projektů v navazujících Akčních plánech.

Dále je dokument určen pro zastupitele, radní, členy výborů, členy komisí a partnery města. Dokument také slouží občanům města, podnikatelům, zástupcům institucí, kteří se zajímají o rozvoj města Litoměřice. Dokument je ke stažení <http://strategickyplan.litomerice.cz>.

2. Úvod k metodice

Metodický pokyn k akčnímu plánu (dále jen metodický pokyn) popisuje metody, postupy a doporučení, jak sestavit a pracovat s akčním plánem, který se každoročně aktualizuje v návaznosti na rozpočet města a Strategický plán rozvoje města Litoměřice (dále také „SPRM“). Klíčová část metodického pokynu je stanovení pravidel multikriteriálního hodnocení socioekonomického přínosu (část 6).

Zakomponování akčního plánu do rozpočtového procesu je jedním ze zásadních procesů strategického řízení. Používáním akčního plánu při řízení města by mělo dojít k výběru těch projektů, které naplňují hlavní rozvojové cíle města stanovené ve Strategickém plánu rozvoje města. Metodický pokyn k akčnímu plánu je úzce svázán s Metodickým pokynem ke strategickému řízení a s Metodickým pokynem ke Strategickému týmu udržitelného rozvoje.

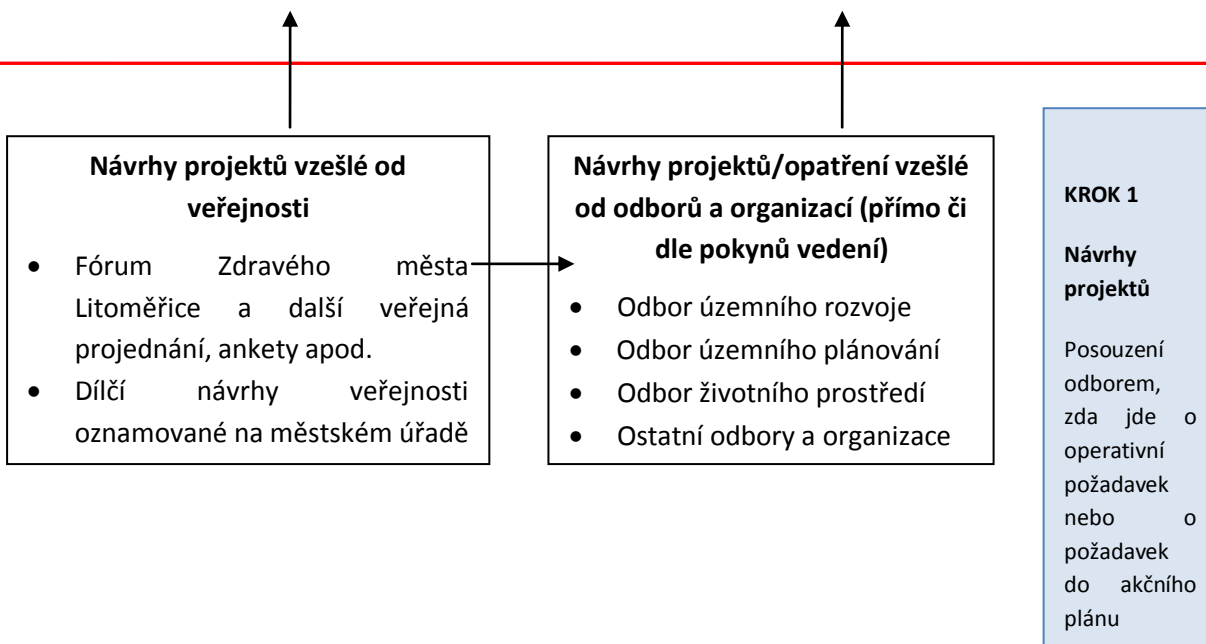
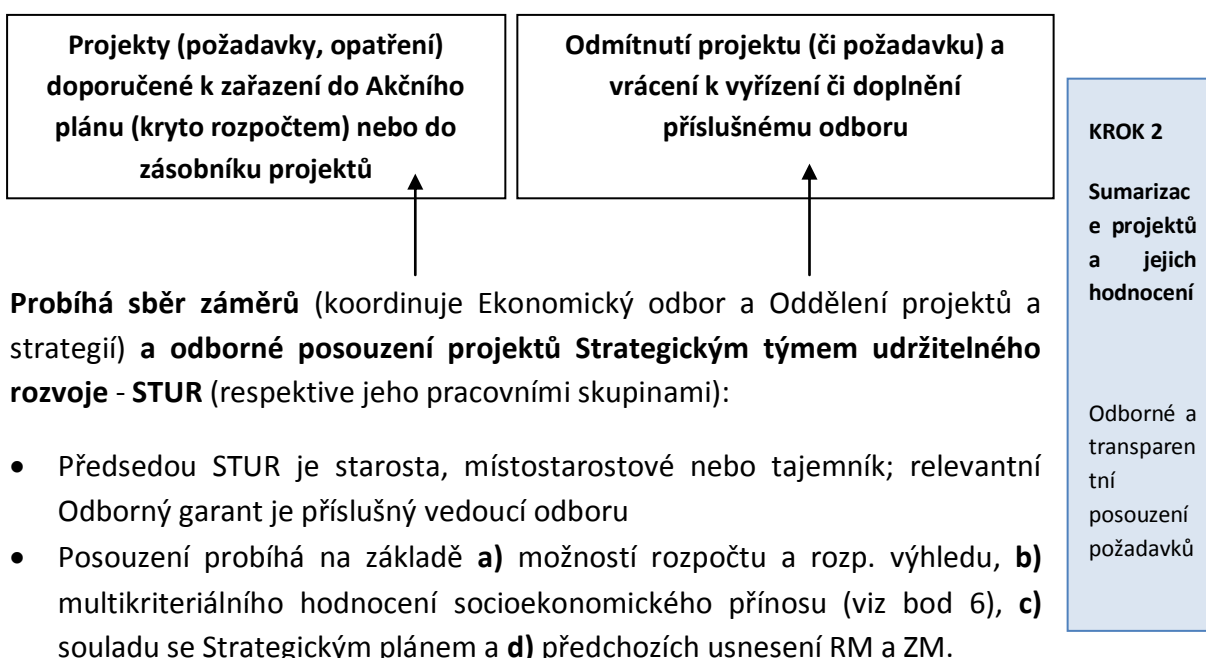
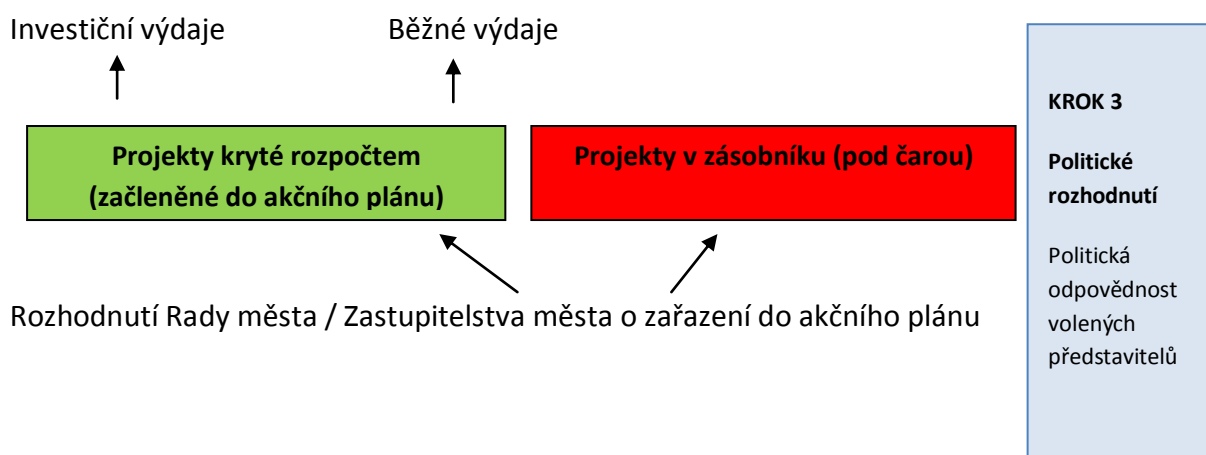
Tento metodický pokyn byl zpracován v rámci projektu „MISTRAL – MÍSTNÍ IMPLEMENTACE STRATEGICKÉHO ŘÍZENÍ V LITOMĚŘICÍCH“ (činnost 3), číslo projektu CZ.1.04/4.1.01/89.00066

3. Základní principy

Proces tvorby akčního plánu je procesem dlouhodobým, který prostupuje celým kalendářním rokem. V následujícím schématu jsou uvedeny tři hlavní kroky při přípravě akčního plánu:

- I. **Prvním krokem** je získání podnětů na realizaci projektů – a to jak z řad široké veřejnosti, tak ze strany jednotlivých odborů městského úřadu.
- II. **Druhým krokem** je sumarizace projektových záměrů a jejich transparentní posouzení Strategickým týmem udržitelného rozvoje (jeho pracovními skupinami). Posouzení bude provedeno (mimo jiné) na základě Metodiky multikriteriálního hodnocení socioekonomického přínosu (viz bod 6 metodiky). Na základě odborného hodnocení budou některé projekty odmítnuty (vráceny jednotlivým zodpovědným odborům) a některé doporučeny k zařazení do akčního plánu.
- III. **Třetím (stěžejním) krokem** je politické rozhodnutí (tj. rozhodnutí Rady města a Zastupitelstva města) o projektech doporučených Strategickým týmem udržitelného rozvoje. Na základě politického rozhodnutí budou vybrány projekty, které budou zařazeny do akčního plánu (a v dalším roce tak budou realizovány). Zbýlé projekty budou zařazeny do zásobníku a realizovány v případě uvolnění dodatečných finančních prostředků (neplánované příjmy, dotace apod.).

Tabulka 1: Schéma tvorby akčního plánu

4. Zpracování akčního plánu a jeho aktualizace

Akční plán je připravován Strategickým týmem udržitelného rozvoje. Termíny jednotlivých činností vedoucích k vytvoření akčního plánu jsou uvedeny na základě Směrnice k rozpočtovému procesu (článek 8: Harmonogram tvorby rozpočtu a akčního plánu).

Květen (do 30. 5.): Zahájení sběru záměrů od občanů města na projekty, které mohou být zařazeny do Akčního plánu (Fórum Zdravého města Litoměřice).

Červenec (do 31. 7.): Vyhodnocení požadavků odbory a sběr záměrů od jednotlivých odborů MěÚ Litoměřice – organizuje Oddělení projektů a strategií.

Srpen (do 31. 8.): Ekonomický odbor vydá příkaz pro všechny odbory, ve kterém určí limity výdajů a ostatní náležitosti potřebné k rozpočtu.

Září (do 30. 9.): Předložení návrhu rozpočtu jednotlivých odborů v požadované struktuře ekonomickému odboru – zajistí vedoucí odborů i za příspěvkové organizace, které spadají pod příslušné odbory.

Září (do 30. 9.): Strategický tým udržitelného rozvoje (respektive jeho pracovní skupiny) odborně posoudí jednotlivé projekty navržené pro zařazení do Akčního plánu s ohledem na rozpočet a rozpočtový výhled, jejich kvalitu, socio-ekonomický dopad a soulad se Strategickým plánem rozvoje města.

Říjen (do 15. 10.): Ekonomický odbor zajistí sumarizaci návrhů rozpočtů za jednotlivé odbory a předloží finančnímu výboru a vedení města.

Říjen / Listopad (od 15. 10. do 25. 11.): Projednání rozpočtu jednotlivých odborů ve finančním výboru a tvorba jednotlivých variant, sumarizaci variant zajistí vedoucí ekonomického odboru.

Listopad (do 25. 11.): Příprava první verze projektů Akčního plánu (projektů, které byly Strategickým týmem udržitelného rozvoje doporučeny ke schválení a zásobníku projektů).

Listopad (do 30. 11.): Projednání Akčního plánu v Radě města.

Listopad (nejméně 15 dní před jednáním zastupitelstva): Ekonomický odbor zajistí zveřejnění návrhu rozpočtu v souladu s platnou legislativou.

Prosinec (do 20.12): Zastupitelstvo města projedná a schválí nový rozpočet, a Akční plán. Vybrány projekty kryté rozpočtem zařazené do Akčního plánu. Ostatní projekty zařazené do zásobníku.

V případě, že rozpočet nebude schválen před 1. lednem rozpočtového roku, bude na posledním jednání zastupitelstva schváleno rozpočtové provizorium

5. Vztah k rozpočtu a rozpočtovému procesu

Proces tvorby akčního plánu (a jeho následná aktualizace) musí být úzce spjat s procesem rozpočtování. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

6. Metodika multikriteriálního hodnocení socioekonomického přínosu

6.1. Proč a kdy provádět a možnosti hodnocení

Proč provádět – podklad pro rozhodování ze strany zastupitelů

Hodnocení socioekonomického přínosu slouží jako jeden z podkladů pro konečné rozhodnutí ze strany zastupitelů, zda projekt (investice či opatření) bude či nebude realizován. Politická odpovědnost zůstává v rukou zastupitelů (což znamená, že se mohou, ale nemusí se výsledky hodnocení socioekonomického přínosu řídit), ale pokud je při svém rozhodování zohlední, snižuje se tím riziko neúčelného chování (hodnotí se vztah k cílům obce) a rozhodování vykazuje vyšší znaky transparentnosti.

Kdy provádět hodnocení

Ne u všech výdajů z rozpočtu města je smysluplné nebo potřebné hodnocení provádět.

Hodnocení se provádí:

- U investičních výdajů nad 1000 tis.¹ Kč (jedná se o celkovou výši investice vč. kofinancování bez DPH s ohledem na Zákon o veřejných zakázkách (dále ZoVZ), přičemž je možné hodnotit i výdaj pod touto hranicí, pokud to odpovědná osoba za toto opatření považuje za potřebné.
- I nově vzniklých neinvestičních výdajů, které nevyplynou z zákona – např. u spolufinancování „měkkých“ projektů z fondů EU nad 500 tis. Kč (jedná se o celkovou výši investice vč. kofinancování bez DPH s ohledem na ZoVZ). Druhou možností je navýšení stávajícího běžného rozpočtu.

Hodnocení se neprovádí:

- U odstraňování havárií (např. odstraňování škod po povodních, zásahu bleskem atd.). Jde tedy o případ, kdy havárie již nastala a dochází k odstraňování havarijního stavu. Jiná situace však nastává, pokud jde pouze o hrozbu havarijního stavu (např. – pokud neprovedeme investici do střechy do 5-ti let, nastane havarijní stav). V těchto případech by se hodnocení provádět mělo a je zohledněno v části 2 – dopad na společnost.
- U nutných oprav. Hranice mezi opravou a technickým zhodnocením (investice) je někdy velmi obtížně rozpoznatelná. Toto platí zejména u oprav chodníků a komunikací.
- U opakovaných akcí, kdy každoročně se vydává obdobná částka – např. chodníky, komunikace, údržba zeleně atd.

Hodnotí se samostatně každé opatření (investice, projekt atd.)

¹ Hranice může být nastavena i jinak (např. na 200 tis., 500 tis. nebo 1 mil. Kč).

Možnosti, jak provádět hodnocení

V dnešní době existuje více metod, které umožňují hodnotit přínos daného projektu či aktivity². U velkých projektů jde například o EIA (hodnocení vlivů na životní prostředí), používá se například také CBA analýzu (cost-benefit analýza, analýza nákladů a přínosů)³. Problémem však je, že není zřejmě v možnostech města, hodnotit pomocí těchto metod každý projekt či aktivitu, které budou zařazeny do akčního plánu. Přesto je však hodnocení socioekonomického přínosu důležité. Jednou z variant, jak hodnocení přínosu provést, je metoda expertního odhadu na základě dostupných informací.

6.2. Postup hodnocení – metoda expertního odhadu

Metoda expertního odhadu – relativně jednoduchá metoda

Metoda expertního odhadu socioekonomického přínosu slouží k hodnocení přínosu jednotlivých aktivit a projektů k udržitelnému rozvoji. Nelze ji považovat za ideální (každý odhad, byť provedený odborníky a s péčí je a zůstane jen odhadem), nicméně je metodiky přípustná a pro město proveditelná.

Expertní hodnocení nemusí být prováděno externími odborníky – pokud má město dostatek vlastních kvalifikovaných odborníků, je možné (a často i vhodnější) jej provést vlastními silami. Vždy by mělo být zjištěné:

- (1) kteří odborníci se na hodnocení podíleli,
- (2) kdy hodnocení proběhlo a
- (3) vždy by hodnocení mělo být zdůvodněno.

Při hodnocení se rozhoduje konsenzuálně, není-li dohoda možná, pak hlasováním. Rozhoduje-li se hlasováním, měl by být uveden výsledek hlasování.

Navržená škála pro expertní hodnocení je pětibodová (plus nehodnoceno) a u každého projektu (opatření) se posuzuje **přínos ve třech oblastech**:

- (1) Přínos (dopad) na místní ekonomiku a zaměstnanost
- (2) Přínos (dopad) na společnost (např. sociální oblast, zdravotnictví, bezpečnost atd.)
- (3) Přínos (dopad) na životní prostředí (a spotřebu energií).

Popis **hodnocení těchto 3 oblastí** uvádí následující tabulka.

Hodnocení mimo jiné zahrnuje problematiku účelnosti, návratnosti, hodnotí naléhavost a důležitost nebo případně havarijní stav.

Tabulka 2: Hodnocení přínosu pro ekonomiku, společnost a životní prostředí

Č	Název oblasti	Hodnocení	Komentář
1	Přínos / dopad na ekonomiku	+2: jde o účelné opatření [což znamená, že existuje jednoznačný přínos k plnění měřitelných cílů města (nebo případně zákonných úkolů) a	

² U strategických plánů (tedy ne u akčních plánů) se zpracovává SEA - strategické posuzování vlivů na životní prostředí, ne vždy je však SEA povinná. (informace informací viz www.cenia.cz).

³ Metodiku výpočtu CBA lze získat například na www.strukturalnifondy.info/data/priloha4_CBA.doc

		<p>současně je opatření v souladu s dokumenty města i relevantní dokumenty státu či EU], které je z hlediska města naléhavé a důležité, a současně:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jde o návratnou investici z hlediska financování z prostředků města do 15 let; - nebo jde jednoznačně definovat hospodárnost a současně efektivnost investice (obě s pozitivními přínosy); - nebo jde o jednoznačnou podporu místní zaměstnanosti nebo ekonomiky a kladný přínos lze vyčíslit a není malý. <p>+1: jde o účelné opatření [vysvětlení viz +2] a současně:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jde o návratnou investici z hlediska financování z prostředků města nad 15 let do doby trvání životnosti investice - dle praxe - nebo jde o jednoznačnou podporu místní zaměstnanosti nebo ekonomiky, ale kladný přínos nelze jednoznačně vyčíslit nebo je malý. <p>0: jde o účelné opatření [vysvětlení viz +2] a současně nemá negativní dopad na místní zaměstnanost nebo ekonomiku.</p> <p>-1: jde o účelné opatření [vysvětlení viz +2] a současně má negativní dopad na místní zaměstnanost nebo ekonomiku nebo jde o neúčelné [neúčelné = nesplňuje podmínky pro účelné - viz +2] opatření, které:</p> <ul style="list-style-type: none"> - má pozitivní - nebo nemá negativní dopad na místní zaměstnanost a ekonomiku. <p>-2: jde o neúčelné [neúčelné = nesplňuje podmínky pro účelné - viz +2] opatření, které má negativní dopad na místní zaměstnanost a ekonomiku.</p>	
2	Přínos / dopad na společnost	<p>+2: jde o účelné opatření [což znamená, že existuje jednoznačný přínos k plnění měřitelných cílů města (nebo případně zákonných úkolů) a současně je opatření v souladu s dokumenty města i relevantní dokumenty státu či EU], které je z hlediska města naléhavé a důležité a současně:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jde o odstranění havarijního stavu nebo dosažení prokazatelně nezbytného souladu s legislativními předpisy; - nebo jde o jednoznačně kladný dopad na společnost (sociální oblast, zdravotnictví, bezpečnost atd.) a kladný přínos lze vyčíslit a není malý. <p>+1: jde o účelné opatření [vysvětlení viz +2] a současně má jednoznačně kladný dopad na společnost (sociální oblast, zdravotnictví, bezpečnost atd.), kladný přínos lze popsat, ale nelze jednoznačně vyčíslit nebo je malý.</p> <p>0: jde o účelné opatření [vysvětlení viz +2] a současně nemá negativní dopad na společnost.</p> <p>-1:</p>	

		<p>jde o účelné opatření [vysvětlení viz +2] a současně má negativní dopad na společnost nebo jde o neúčelné [neúčelné = nesplňuje podmínky pro účelné- viz +2] opatření, které:</p> <ul style="list-style-type: none"> - má pozitivní - nebo nemá negativní dopad na společnost. <p>-2: jde o neúčelné [neúčelné = nesplňuje podmínky pro účelné - viz +2] opatření, které má negativní dopad na společnost.</p>	
3	Přínos / dopad na životní prostředí	<p>+2: jde o účelné opatření [což znamená, že existuje jednoznačný přínos k plnění měřitelných cílů města (nebo případně zákonných úkolů) a současně je opatření v souladu s dokumenty města i relevantní dokumenty státu či EU], které je z hlediska města naléhavé a důležité, a současně:</p> <ul style="list-style-type: none"> - o odstranění havarijního stavu nebo dosažení prokazatelně nezbytného souladu s předpisy v oblasti životního prostředí; - nebo jde o jednoznačně kladný dopad na životní prostředí či spotřebu energií a kladný přínos lze vyčíslit a není malý. <p>+1: jde o účelné opatření [vysvětlení viz +2] a současně má jednoznačně kladný dopad na životní prostředí či spotřebu energií, kladný přínos lze popsat, ale nelze jednoznačně vyčíslit nebo je přínos malý.</p> <p>0: jde o účelné opatření [vysvětlení viz +2] a současně nemá negativní dopad na životní prostředí či spotřebu energií.</p> <p>-1: jde o účelné opatření [vysvětlení viz +2] a současně má negativní dopad na životní prostředí či spotřebu energií nebo jde o neúčelné [neúčelné = nesplňuje podmínky pro účelné- viz +2] opatření, které:</p> <ul style="list-style-type: none"> - má pozitivní - nebo nemá negativní dopad na životní prostředí či spotřebu energií. <p>-2: jde o neúčelné [neúčelné = nesplňuje podmínky pro účelné - viz +2] opatření, které má negativní dopad na životní prostředí či spotřebu energií.</p>	

Celkové hodnocení konkrétního opatření (projektu, investice atd.) pak stanovíme podle následující tabulky. U každého hodnoceného projektu je pak uvedeno hodnocení dle tabulky a současně aritmetický průměr třech oblastí.

Tabulka 3: Celkové hodnocení socioekonomického přínosu projektu

Body	Hodnocení	Komentáře (pravidla) k hodnocení
+2	Výrazně pozitivní dopad	Výrazně pozitivní dopad alespoň v jednom z pilířů udržitelného rozvoje, ostatní dopady jsou pozitivní nebo nulové – tedy jedno hodnocení +2, ostatní nejhůře 0
+1	Pozitivní dopad	Prokazatelně zjiitelný pozitivní dopad v jednom pilíři udržitelného rozvoje, ostatní dopady jsou nulové či nevýznamné – tedy nejméně jedno hodnocení +1, ostatní nejhůře 0.
0	Ani pozitivní, ani negativní dopad	Nebyly zjištěny jednoznačné ani negativní a ani pozitivní dopady nebo jsou nevýznamné – tedy všechna hodnocení 0. nebo Situace, kdy byly zjištěny negativní dopady, ale ostatní pozitivní dopady jednoznačně převyšují – například první hodnocení +2, druhé +1 nebo 0, třetí nejhůře -1.
-1	Negativní dopad	Prokazatelně zjiitelný negativní dopad v jednom či více pilířů udržitelného rozvoje, kdy nejde o výše uvedený případ v předchozím řádku – tedy jedno či více opatření nejhůře -1 nebo výjimečně jedno -2, které je vyváženo výrazně pozitivními přínosy v jiných oblastech.
-2	Výrazně negativní dopad	Výrazně negativní dopad alespoň v jednom z pilířů udržitelného rozvoje, který není vyvážen výraznými pozitivními dopady v jiných pilířích - tedy jedno a více hodnocení -2.
N	Nehodnoceno	Opatření nebude hodnoceno (například je ve finančně nižší částce než stanovený limit).

6.3. Organizační zajištění hodnocení

Organizační zajištění hodnocení provádí samostatně Oddělení projektu a strategií, které se účastní všech hodnocení a kontroluje dodržování postupu hodnocení. Za tím účelem je zpracována karta projektu, do které je hodnocení uvedeno (viz příloha č. 1). Karta kromě hodnocení obsahuje také vyčíslení výše dopadu v Kč do běžných výdajů rozpočtu města po předání investice do užívání.

7. Role a odpovědnosti v návaznosti na akční plán

V rámci strategického řízení je nezbytné jasně definovat odpovědnosti. Odpovědnosti uvádí následující tabulka:

Tabulka 4: Role a odpovědnosti v rámci strategického řízení - návrh

Název činnosti	Aktér strategického řízení								
	Zastupitelstvo	Rada	Politický garant (starosta, místost.)	Tajemník	Odpovědný útvar (odbor atd.)	Samostatné oddělení projektu a strategií	Ekonomický odbor	Strategický tým udržitelného rozvoje	Partneři města a veřejnost
a) Projednání s veřejností a partery			Odpov. Schval.	Spol.	Spol.	Zprac.	Spol.	Spol.	Spol.
b) Zajištění souladu SPRM (jeho změn a Akčních plánů) s rozpočtem	Schval.	Dop.	Odpov.	Spol.		Spol.	Zprac.	Dop.	
c) Zajištění souladu SPRM (a jeho změn Akčních plánů) a územního plánu	Schval.	Dop.	Odpov.	Spol.	Zprac.	Spol.	Spol.	Dop.	Spol.
d) Zajištění souladu SPRM (a jeho změn Akčních plánů) s ostatními koncepčními dokumenty	Schval.	Dop.	Odpov.	Spol.	Zprac.	Spol.	Spol.	Dop.	Spol.
e) Zajištění provázanosti na komunitní plánování			Odpov.	Spol.	Spol.	Zprac.	Spol.	Dop.	Spol.
f) Koordinace činností v rámci strategického řízení			Schval.	Spol.	Spol.	Zprac. Odpov.	Spol.	Spol.	Spol.
g) Hodnocení udržitelnosti (socioekonomického přínosu)			Spol.	Spol.	Zprac.	Odpov.	Spol.	Schval.	
h) Zpracování Akčních plánů		Inf.	Schval.	Spol.	Zprac.	Odpov.	Spol.	Dop.	Spol.
i) Schválení Akčních plánů	Schval.	Dop.	Odpov.	Spol.	Spol.	Zprac.	Spol.	Spol.	Spol.
Zkratky	Schval. – schvaluje Dop. – projednává a doporučuje ke schválení Odpov. – odpovědnost Zprac. – odpovědnost za zpracování Spol. – spolupracuje Inf. – je informován SPRM – Strategický plán rozvoje města Litoměřice								

8. Závěr a platnost

Tento metodický byl schválen ... a je platný od ...

Příloha 1: Socioekonomické hodnocení - Karta projektu

Hodnocení přínosu projektu pro ekonomiku, společnost a životní prostředí / KARTA PROJEKTU /		
NÁZEV PROJEKTU:		
CELKOVÉ HODNOCENÍ:		
Vazba na strategický cíl SPRM (např. A.I.1):		
Projednáno s veřejností (uved'te způsob a datum):		
Dopad do běžných výdajů rozpočtu města po předání investice do užívání; označte znaménkem "+" nebo "-":		
Poprvé se dopad promítne do rozpočtu roku:		
Aritmetický průměr hodnocení:	0	
Dílčí hodnocení v jednotlivých oblastech		
Přínos pro / dopad na ekonomiku +2 až -2 (viz metodika hodnocení)	Přínos pro / dopad na společnost +2 až -2 (viz metodika hodnocení)	Přínos pro / dopad na životní prostředí +2 až -2 (viz metodika hodnocení)
0	0	0
Komentář/Odůvodnění		
Analytické a projektové podklady (ANO/NE)		Poznámky/komentáře
Studie proveditelnosti		
Projektová dokumentace (v jaké fázi)		
Architektonická studie		
Jiné (specifikujte)		
Jiné (specifikujte)		
Jiné (specifikujte)		